

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/23/2025
Identifikačné číslo spisu:	3123206180
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:3123206180.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Štátneho fondu rozvoja bývania, Bratislava, Lamačská cesta 4256/8, IČO 31749542, zastúpeného advokátskou kanceláriou GARAJ & Partners, s.r.o., Bratislava, Na Hrebienku 8079/2A, IČO 35951125, proti žalovaným 1/ Mgr. G. L., narodenému XX. E. XXXX, F., E. XXXX/XX a 2/ N. L., narodenej XX. O. XXXX, F., V. XXX/X, o odporovateľnosť právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 18C/48/2023, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. septembra 2024, sp. zn. 5Co/70/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 15. apríla 2024, č. k. 18C/48/2023 - 110 žalobu zamietol a žalovaným 1/ a 2/ voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že kúpna zmluva zo dňa 28. februára 2022 uzavretá medzi žalovanými 1/ a 2/ ako kupujúcimi a N. L. ako predávajúcim, predmetom ktorej je prevod nehnuteľností z výlučného vlastníctva N. L. do bezpodielového spoluvlastníctva žalovaných 1/ a 2/ zapísaných na LV č. XXXX vedenom Okresným úradom Trenčín, katastrálnym odborom pre k. ú. L., a to byt č. XX na 7. poschodí vo vchode č. XX, bytového domu súp. č. XXXX postavenom na pozemku parcela registra C, parc. č. 624/31, pričom právny vzťah k parcele, na ktorej leží stavba súp. č. XXXX je evidovaný na LV č. XXXX a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a zariadeniach domu vo veľkosti 8062/235266, je voči nemu neúčinná.

1.1 Súd prvej inštancie rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 42a ods. 1 a 2 a § 42b ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) a § 137 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len „CSP“). Žalobca na základe zmluvy o poskytnutí podpory zo dňa 27. augusta 2007 poskytol dlžníkovi,

Dušanovi Kováčovi, úver vo výške 1 250 000 Sk (41 492,40 eur) pri základnej úrokovej sadzbe 2 % ročne a splatnosti 30 rokov. Dlžník si zmluvou o obstaraní výstavby bytu zo dňa 13. apríla 2007 u investora objednal výstavbu bytu č. F.-XX v bytovom dome, ktorý mal byť postavený na parcele č. 624/5 v k. ú. L.. Záložnou zmluvou zo dňa 10. apríla 2014 zriadil záložca, N. L., v prospech žalobcu záložné právo k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX pre k. ú. L., a to k bytu č. XX na 7. poschodí vo vchode č. XX bytového domu súp. č. XXXX postaveného na parc. č. 624/31, ktorého bol výlučným vlastníkom, a k podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu o veľkosti 8062/235266. Žalobca dňa 18. júna 2020 z dôvodu porušenia povinnosti dlžníka splácať úver riadne a včas od zmluvy odstúpil. Rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 06. októbra 2021 č. k. 14Csp/72/2020-59, uložil súd dlžníkovi, N. L., zaplatiť žalobcovi istinu 29 686,92 eur s príslušenstvom. Dňa 02. marca 2022 vydal exekútor upovedomenie o začatí exekúcie na podklade exekučného titulu, ktorým bol rozsudok č. k. 14Csp/72/2020-59. Dušan Kováč a žalovaný 1/ a 2/ uzavreli dňa 28. februára 2022 kúpnu zmluvu, na základe ktorej Dušan L. ako predávajúci, predal žalovaným ako kupujúcim, byt č. XX na 7. poschodí, vo vchode č. XX bytového domu súp. č. XXXX, postavenom na parcele registra C, parc. č. 624/31 a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a zariadeniach domu vo veľkosti 8062/235266. Kupujúci sa za predmet kúpy zaviazali uhradiť kúpnu cenu nasledovne: v deň podpisu zmluvy uhradia prvú časť kúpnej ceny vo výške 5 000 eur, ďalej sa zaviazali splácať buď v splátkach alebo jednorazovo dlh voči žalobcovi a voči Tatra banka, a. s., jednorazovo uhradiť dlh vyplývajúci z exekučného konania č. EX 321/21, jednorazovo uhradiť dlh vyplývajúci z exekučného konania č. 599/21, jednorazovo vyplatiť dlh vzniknutý na správe bytového domu spoločnosti BYTOS. Žalovaní dňa 11. apríla 2022 uhradili v prospech Tatra banka, a. s., sumu 2 336 eur a dňa 07. apríla 2022 uhradili sumu 1 250 eur. Od mesiaca máj 2022 pravidelne splácajú prevzatý úver v Tatra banka, a. s., po 420 eur mesačne. Dňa 08. marca 2022 exekútor oznámil, že zostatok dlhu na exekúcii č. EX 599/21 predstavuje sumu 313,83 eur titulom úroku z omeškania, ktorý nebol uhradený a zostatok dlhu na exekúcii č. EX 321/21 predstavuje sumu 252,83 eur titulom úroku z omeškania, ktorý nebol uhradený. Dňa 07. apríla 2022 žalovaní uhradili sumu 5 896,14 eur správcovi bytového domu BYTOS. Z príjmových pokladničných dokladov vyplýva, že dňa 15. apríla 2022 uhradil žalovaný 1/ dlžníkovi, časť kúpnej ceny vo výške 39 000 eur a dňa 04. marca 2022 uhradil žalovaný 1/ dlžníkovi časť kúpnej ceny vo výške 4 755 eur, vo výške 5 000 eur a vo výške 6 815 eur.

1.2 Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žaloba žalobcu je nedôvodná; po preskúmaní predmetnej kúpnej zmluvy zistil, že táto obsahuje všetky zákonné predpoklady platnosti. Ďalšou podmienkou odporovateľnosti právneho úkonu je, aby mal veriteľ vymáhateľnú pohľadávku voči dlžníkovi, ktorá podmienka je splnená. Súd prvej inštancie ustálil, že celkovo žalovaní 1/ a 2/ poskytli v prospech dlžníka plnenie v hodnote 173 484,14 eura, a to či už poskytnutím finančných prostriedkov v hotovosti, úhradou dlhov dlžníka alebo prevzatím dlhu dlžníka. Za takejto situácie potom kúpnu zmluvu, na základe ktorej došlo k prevodu predmetného bytu z dlžníka na žalovaných 1/, 2/ možno považovať za ekvivalentný právny úkon, pretože dlžník za prevádzanú nehnuteľnosť dostal plnenie zodpovedajúce jej hodnote. Vzhľadom na skutočnosť, že kúpnu zmluvu uzavreli medzi dlžníkom a žalovanými 1/, 2/ nedošlo k ukráteniu veriteľa, nakoľko žalovaní poskytli dlžníkovi ekvivalentné plnenie za prevádzanú nehnuteľnosť, nebol splnený jeden zo základných predpokladov odporovateľnosti, a preto nie je potrebné zaoberať sa posledným z predpokladov, a to úmyslom dlžníka ukrátiť žalobcu a vedomosťou žalovaných o tomto úmysle.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 25. septembra 2024 sp. zn. 5Co/70/2024 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 2 CSP potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100%. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia.

2.1. Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie mal odvolací súd za preukázané, že žalobca odporuje právnomu úkonu dlžníka, N., ktorým je kúpna zmluva uzavretá medzi dlžníkom a žalovanými 1/, 2/ dňa 28. februára 2022. Potom, čo súd prvej inštancie predmetnú kúpnu zmluvu preskúmal,

správne zistil, že táto obsahuje všetky zákonom predpísané predpoklady a vzhľadom k tomu ju správne vyhodnotil ako platnú. Ďalšou podmienkou odporovateľnosti právneho úkonu je, aby mal veriteľ vymáhateľnú pohľadávku voči dlžníkovi, ktorá podmienka taktiež bola splnená. Odvolací súd uviedol, že odporovať možno právnomu úkonu, ktorý vedie k ukráteniu veriteľa, čo však ani podľa odvolacieho súdu v danom prípade kúpna zmluva uzavretá medzi dlžníkom a žalovanými 1/ a 2/ tento predpoklad nespĺňa. Dokazovaním vykonaným pred súdom prvej inštancie bolo teda preukázané, že celkovo žalovaní 1/ a 2/ poskytli v prospech dlžníka plnenie v hodnote 173 484,14 eura. Za takejto situácie potom kúpnu zmluvu, na základe ktorej došlo k prevodu predmetného bytu z dlžníka na žalovaných 1/ a 2/ možno považovať aj podľa odvolacieho súdu za ekvivalentný právny úkon, pretože dlžník za prevádzanú nehnuteľnosť dostal plnenie zodpovedajúce jej hodnote, pričom žalobca tak pred súdom prvej inštancie a ani v podanom odvolaní výšku plnenia ako ekvivalent hodnoty nehnuteľnosti nijak nerozporoval.

2.2. Odvolací súd bol názoru, že námietka žalobcu k dokladom o uhradení, ktoré žalovaní nepredložili včas, ale až po opätovnom vyzvaní zo strany súdu, nie je dôvodná. K oponentúre žalobcu, že - nemožno prijať názor súdu prvej inštancie, že odporovateľné sú výlučne neekvivalentné právne úkony dlžníka a pokiaľ žalobca v konaní tvrdí, že došlo k ukráteniu jeho uspokojenia ekvivalentným odplatným právnym úkonom, je povinnosťou konkrétneho súdu vyhodnotiť všetky právne relevantné okolnosti prípadu a predísť schematickému záveru o zamietnutí žaloby iba s odvolaním sa na ekvivalentný charakter prevodu (upriamil pozornosť aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/181/2010) - odvolací súd vzhľadom na súdnu prax ako aj odbornú literatúru vyvodil, že zmarenie alebo ohrozenie možnosti veriteľa dosiahnuť uspokojenie jeho pohľadávky z majetku dlžníka môže nastať len pri zmenšení jeho majetku. Pokiaľ sa majetok dlžníka nezmenší, nemožno hovoriť o ukrátení veriteľa, čím sú z možnosti odporovania vylúčené tzv. ekvivalentné právne úkony. Odvolací súd ako neopodstatnenú považoval aj námietku žalobcu, že súd prvej inštancie žiadnym spôsobom neposudzoval namietané porušenia záložnej zmluvy zo strany dlžníka, vzhľadom na to, že žalobca od záložnej zmluvy neodstúpil, a práva a povinnosti z nej vyplývajúce zostávajú v platnosti naďalej, teda táto je stále platná, zapísaná v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva, teda už z tohto dôvodu nemohlo dôjsť z objektívnej stránky k ukráteniu veriteľa. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Žiadal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátiť odvolaciemu súdu na nové konanie, resp. určiť, že uzavretá kúpna zmluva medzi dlžníkom a žalovanými 1/ a 2/ je voči žalobcovi neúčinná.

3.1. Podľa žalobcu naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, t. j. „či zmenšenie majetku dlžníka ako dôsledok odporovateľného právneho úkonu je nevyhnutným predpokladom (podmienkou) pre jeho úspešnú odporovateľnosť.“

3.2. Žalobca mal za to, že predmetná právna otázka už bola dovolacím súdom opakovane riešená, a bola rozhodovaná rozdielne. Zatiaľ čo v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/208/2019 a 5Cdo/181/2010 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd konštatoval, že k ukráteniu veriteľa nemusí dôjsť jedine a práve vtedy, keď sa zároveň zmenšil dlžníkov majetok, ale za istých okolností možno úspešne odporovať aj takým právnym úkonom (predovšetkým ekvivalentným právnym úkonom), ktoré k objektívnemu zmenšeniu majetku dlžníka nevedú, v právnej veci vedenej pod sp. zn. 3Obo/258/2007 a 2Cdo/3/2023 uviedol, že pokiaľ následkom dlžníkovho právneho úkonu nebolo zmenšenie jeho majetku, pretože išlo o tzv. ekvivalentný právny úkon, ktorý je zároveň reálny, nemôže dôjsť k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky, a teda nie je splnený jeden z predpokladov vzniku odporového práva. Žalobca v súvislosti s uvedenými rozhodnutiami poukázal na bod 8. rozhodnutia odvolacieho súdu, kde došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu v uvedenej veci, nakoľko nezodpovedá nielen výkladu právnej normy, ale prehliada aj ekonomické súvislosti, nechráni legitímne záujmy veriteľov a dlžníkom tak umožňuje veriteľa ukrať.

3.3 Žalobca akcentoval rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2020 sp. zn. 4Cdo/208/2019, kde riešil právnu otázku, či zmenšenie majetku dlžníka ako dôsledok odporovateľného právneho úkonu je nevyhnutným predpokladom (podmienkou) pre jeho úspešnú odporovateľnosť. V bode 20. a 22. predmetného uznesenia Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza: „Z účelu právneho inštitútu odporovateľnosti ani z doslovného znenia citovanej zákonnej úpravy podľa názoru dovolacieho súdu ale nevyplýva, že úspešne odporovať možno iba tým právnym úkonom, ktorými sa objektívne zmenšuje dlžníkov majetok - čiže iba neekvivalentným právnym úkonom, za ktoré nebola dlžníkovi poskytnutá rovnocenná náhrada. Ustanovenie § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka výslovne vymedzuje len, že veriteľ sa môže domáhať odporovateľnosti právnych úkonov, „ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky.“ To teda znamená, že pre úspešné odporovanie je rozhodná tá skutočnosť, či odporovateľným právnym úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky tak, že sa mu odňala možnosť reálne dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky alebo aspoň jej časti z majetkovej sféry dlžníka, hoci nebyť tohto úkonu, z majetkovej sféry dlžníka by sa uspokojil, a nie (zároveň) skutočnosť, či sa dlžník zbavil svojho majetku za hodnotu ekvivalentnú alebo nižšiu. Aj ekvivalentný právny úkon môže byť uskutočnený s ukracujúcim úmyslom“ Žalobca argumentoval aj rozhodnutím z 01. júla 2011 sp. zn. 5Cdo/181/2010, v ktorej Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že možno odporovať nielen právnym úkonom, na základe ktorých dochádza k scudzeniu majetku, ale aj každému právnemu úkonu ktorým dochádza k ukráteniu možnosti upokojenia veriteľom vymáhanej pohľadávky. Cieľom odporovateľnosti by teda malo byť poskytnutie ochrany veriteľovi pred všetkými právnymi úkonmi dlžníka, ktoré vedú k zmareniu alebo ohrozeniu možnosti, aby pohľadávka veriteľa mohla byť z majetku dlžníka uspokojená.

3.4 Žalobca upriamil pozornosť aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2024 sp. zn. 2Cdo/3/2023. Podľa žalobcu tu konštatoval, že z právnej úpravy odporovateľnosti právnych úkonov vyplývajú „zákonné predpoklady úspešného odporovania právneho úkonu, ktoré musí veriteľ preukázať (teda musí tvrdiť a dokázať, aby bola žaloba úspešná)“, t. j. musia byť splnené kumulatívne. V bode 18.3. predmetného uznesenia uvádza, že „druhý predpoklad vzniku odporového práva predstavuje tzv. ukracujúci právny úkon medzi dlžníkom a kvalifikovanou tretou osobou, resp. v prospech takejto osoby. Ukrátenie uspokojenia veriteľovej pohľadávky predpokladá také zmenšenie majetku, ktoré bráni uspokojeniu pohľadávky v celom rozsahu alebo aspoň sčasti. V judikatúre prevláda názor, že pokiaľ následkom dlžníkovho právneho úkonu nebolo zmenšenie jeho majetku, pretože išlo o tzv. ekvivalentné právne úkony, ktoré musia byť reálne, nemôže dôjsť k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky. O tzv. ekvivalentný právny úkon dlžníka ide len vtedy, ak za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty sa dlžníkovi naozaj (reálne) dostala ich obvyklá cena alebo iná skutočne primeraná (rovnocenná) náhrada. Poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. novembra 2008 sp. zn. 3Obo/258/2007 žalobca uzavrel svoju dovoláciu argumentáciu, v zmysle ktorej (citujúc toto rozhodnutie): „k ukráteniu uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky nedôjde vtedy, ak majetok dlžníka je prevedený na základe odplatného právneho úkonu a cena plnenia je ekvivalentná“.

4. Žalovaní 1/ a 2/ sa stotožnili s rozhodnutiami nižších súdov z dôvodu ich vecnej správnosti. Tvrdenie žalobcu, že následkom uvedených skutkových okolností bolo to, že žalobcova pohľadávka nemohla byť uspokojená nielen z hodnoty nehnuteľností, ale ani z finančných prostriedkov poskytnutých dlžníkovi žalovanými a že dlžník žalobcu už nevlastnil žiadny majetok postačujúci na to, aby sa z neho žalobca ako jeho veriteľ uspokojil, nie je správne. Žalobca ako veriteľ pohľadávky z úveru poskytnutého dlžníkovi mal od počiatku poskytnutia úveru a v súčasnosti ešte stále má svoju pohľadávku zabezpečenú záložným právom zriadeným na predmetnej nehnuteľnosti. Následkom uzavretia kúpnej zmluvy medzi dlžníkom žalobcu a žalovanými 1/ a 2/ nedošlo k nedobytnosti pohľadávky žalobcu, lebo mohla byť uspokojená z nehnuteľnosti, resp. z výťažku z predaja nehnuteľnosti, napr. pri realizácii výkonu záložného práva žalobcom ako záložným veriteľom. Prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy nemohlo dôjsť k zhoršeniu uspokojenia pohľadávky žalobcu voči dlžníkovi, keďže zmenou vlastníka nehnuteľnosti, záložné právo zabezpečujúce pohľadávku žalobcu, zatážujúce predmetnú nehnuteľnosť, nezaniklo.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej CSP. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku uvádzanej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolateľ v dovolaní uplatnil dovolací dôvod stanovený v § 421 ods. 1 písm. c) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Nevyhnutným predpokladom je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej je rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných názorov, ide teda o otázku, ktorú dovolací súd už riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa však prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho povinnosťou konkretizovať právnú otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil, a označením konkrétnych odlišných (aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí odvolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. Dovolací súd je pritom viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne a pri posúdení prípustnosti dovolania môže dovolací súd zohľadňovať aj svoje stanoviská a rozhodnutia, ktoré dovolateľ neoznačil (I. ÚS 51/2020).

12. Dovolateľ dôvodnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP založil na tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky - či zmenšenie majetku dlžníka ako dôsledok odporovateľného právneho úkonu je nevyhnutným predpokladom (podmienkou) pre jeho úspešnú odporovateľnosť - ktorá je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu rozhodovanú rozdielne (sp. zn. 4Cdo/208/2019, 5Cdo/181/2010, 3Obo/258/2007, 2Cdo/3/2023).

13. Vychádzajúc z dovolateľom formulovanej právnej otázky (a poznajúc vlastnú rozhodovaciu činnosť) dospel dovolací súd k záveru, že ide o právnu otázku, ktorá bola jednou z rozhodujúcich pre právne posúdenie sporu odvolacím súdom a ktorá zároveň v čase podania dovolania nebola dovolacím súdom definitívne vyriešená a pokiaľ sa k nej dovolací súd aj nemeritórne vyjadroval, nebol zjednotený na podstate jej právneho posúdenia. Ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu totiž netvorí jediné relevantné rozhodnutie odvolacieho súdu o spornej právnej otázke (nepublikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), ktoré z povahy veci nemôže predstavovať otázku vyriešenia, teda takú otázku, o ktorej existuje ustálená rozhodovacia prax, pretože sa nejedná o tzv. judikát publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ani o prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu (porovnaj tiež nálež Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 459/2022).

14. Dovolací súd preskúmal žalobcom uvedené rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorých malo dôjsť k rozdielnemu rozhodovaniu v jemu nastolenej právnej otázke a dospel k záveru, že nejde o rozdielnu rozhodovaciu prax odvolacieho súdu. V prípade rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/208/2019 došlo k meritórnemu dovolaciemu prieskumu najvyšším súdom, ktorý dovolanie ako nedôvodné zamietol; riešená právna otázka s ohľadom na odporovateľnosť právnych úkonov sa týkala toho, „či aj ekvivalentným právnym úkonom možno úspešne odporovať.“ Najvyšší súd odpovedal nasledovne: „So zreteľom na prezentovaný jazykový a teleologický výklad predmetných ustanovení dovolací súd zastáva názor, že objektívne zmenšenie dlžníkovho majetku ako dôsledok odporovateľného právneho úkonu nie je skutočnosťou rozhodujúcou pre úspešné uplatnenie odporového práva veriteľom, a zároveň dodáva, že rovnaký názor je presadzovaný aj v súčasnej občianskoprávnej doktríne a implicitne vyplýva aj z niektorých skorších rozhodnutí odvolacieho súdu. Súčasná občianskoprávna doktrína uvádza, že pri odporovateľnosti právnych úkonov nie je významné, či dlžník scudzil vec za protihodnotu ekvivalentnú alebo nižšiu, ale či sa veriteľ môže na protihodnote uspokojiť rovnako dobre ako na scudzenej veci. Ukrátenie veriteľa teda poníma ako zhoršenie veriteľovho postavenia, resp. zhoršenie jeho vyhliadky na uspokojenie z dlžníkovho majetku vzhľadom na jeho zmenenú štruktúru (porov. napr. Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol.: Občiansky zákonník I. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 345 a nasl.)... Objektívne zmenšenie majetkovej sféry dlžníka pritom nie je nevyhnutným predpokladom (conditio sine qua non) úspešnej odporovateľnosti, ale rozhodujúcou pre právne posúdenie odporovacej žaloby veriteľa je skutočnosť, či za splnenia ďalších zákonných podmienok odporovateľnosti vytvára relatívna neúčinnosť odporovaného právneho úkonu aktuálne (t. j. v čase vyhlásenia rozhodnutia súdu) priestor na zlepšenie právneho postavenia veriteľa v tom zmysle, že umožňuje úplné alebo čiastočné uspokojenie jeho inak neuspokojenej pohľadávky.“ V odôvodnení pritom odkázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/181/2010, z ktorého o. i. vychádzala aj argumentácia žalobcu. Dovolací súd v tejto súvislosti ozrejmuje, že v rozhodnutí (5Cdo/181/2010) bola predmetom sporu odporovateľnosť právneho úkonu prevodu hráčov a trénerov v rámci uzavretej zmluvy o prevode práv a povinností. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí iba enumeratívne vymenoval právne úkony, ktoré možno odporovať (ako napr. predaj alebo darovanie), pričom rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho žalobného petitu ako nedostatku žaloby. Rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/181/2010 tak nedošlo k meritórnemu prieskumu v rámci dovolacieho konania. Na účely odôvodnenia dovolacieho súdu v aktuálne posudzovanej veci preto možno uzavrieť, že najvyšší súd v spore sp. zn. 5Cdo/181/2010 žiadnu meritórne nastolenú otázku ani neriešil. Uvedené v naznačenom smere akcentoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky nasledovne: „(...) len na okraj a doplnkovo vyjadrené právne názory senátov najvyššieho súdu, ktoré hoci sú súčasťou odôvodnení rozhodnutí odvolacieho súdu, nemožno

považovať za záväzné právne názory, keďže neboli dôvodom, bez vyriešenia ktorých by dané veci nebolo možné rozhodnúť“ (porovnaj sp. zn. III. ÚS 157/2025).

14.1. Obdobné úvahy vyslovené k rozhodnutiu sp. zn. 5Cdo/181/2010 možno subsumovať aj voči rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/3/2023, ktorým došlo k zrušeniu napadnutého rozsudku pre jeho nepreskúmateľnosť s tým, že nerešpektovaním pravidla riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z tohto dôvodu dovolaním napadnuté rozhodnutie najvyšší súd zrušil bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu, vzhľadom na vyskytnutú procesnú nesprávnosť, pri ktorej bolo predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (bod 22). Preto, pokiaľ aj odôvodnenie predmetného rozhodnutia obsahuje doplnkovo vyjadrené právne názory (body 18. a 19.) na ktoré poukazoval aj dovolateľ, nemožno ich považovať za záväzné právne názory, pretože sa objavili len pri konštatácii dôvodnosti nedostatočného zdôvodnenia odvolacieho rozhodnutia.

14.2 Posledné dovolateľom predkladané rozhodnutie na preukázanie rozdielnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (sp. zn. 3Obo/258/2007) nemožno z povahy veci považovať za rozhodnutie dovolacieho súdu, pretože najvyšší súd tu rozhodoval ako súd odvolací, čomu nasvedčuje nielen výrok („rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdzuje“), ale aj samotné odôvodnenie („Najvyšší súd Slovenskej republiky po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné“).

15. Vychádzajúc z dovolateľom formulovanej právnej otázky: „či zmenšenie majetku dlžníka ako dôsledok odporovateľného právneho úkonu je nevyhnutným predpokladom (podmienkou) pre jeho úspešnú odporovateľnosť“ možno preto uzavrieť, že táto nebola dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne a neexistuje k nej ani ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu; a to z toho dôvodu, že ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu netvorí jediné rozhodnutie dovolacieho súdu o spornej právnej otázke (nepublikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), preto ju v posudzovanej veci nemôže tvoriť jediné (relevantné) rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 4Cdo/208/2019.

16. Bez ohľadu na vyššie uvedené a nad rámec formalistických úvah o prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolací súd pri komplexnom (materiálnoprávnom) posudzovaní veci považuje právne posúdenie vykonané nižšími súdmi za prijateľné a také, ktoré zodpovedá individuálnym skutkovým okolnostiam prejednávanej veci. Dovolací súd aprobuje správnosť úvah nižších súdov týkajúcich sa uzatvorenej záložnej zmluvy, ktorou záložca v prospech žalobcu zriadil záložné právo k nehnuteľnosti, ktorá slúži na zabezpečenie žalobcovej pohľadávky s tým, že záložné právo má subsidiárnu a akcesorickú povahu. Subsidiarita vyjadruje, že ide o podporný zdroj uspokojenia pohľadávky záložného veriteľa, ktorý nastupuje len vtedy, ak pohľadávka nebola dlžníkom dobrovoľne splnená a ani nezanikla iným spôsobom (napr. započítaním). Akcesorita záložného práva spočíva v tom, že bez základného - hlavného záväzkového právneho vzťahu nemôže existovať ani záložný právny vzťah. Záložné právo, rovnako ako ručenie, svojou povahou predstavuje záruku za dlh a je v ňom obsiahnutá aj povinnosť uspokojiť pohľadávku veriteľa (R89/2000). Záložná zmluva, pokiaľ zabezpečuje pohľadávku, je zmluvou akcesorickou k úverovej zmluve, ktorou pohľadávka vznikla (1ObdoV/102/2005). Žalobca uzavretím kúpnej zmluvy medzi dlžníkom a žalovanými 1/ a 2/ nemohol byť ukrátený (nedošlo k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky), pretože žalovaní 1/ a 2/ sa v kúpnej zmluve zaviazali splácať okrem iného aj pohľadávku, resp. exekúciu v prospech žalobcu. Žalovaní 1/ a 2/ dohodnutú kúpnu cenu žalobcovi zaplatili, pričom dokazovaním vykonaným pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že celkovo žalovaní 1/ a 2/ poskytli v prospech dlžníka plnenie v hodnote 173 484,14 eura, ktoré - vzhľadom na výšku pohľadávky medzi žalobcom a dlžníkom - možno rozhodne považovať za ekvivalentné. Zároveň zo záložnej zmluvy na založenú nehnuteľnosť má žalobca zachované aj záložné právo k založenej nehnuteľnosti.

16.1. Dovolací súd v kontexte uvedeného zároveň upriamuje pozornosť na predpoklady odporovateľnosti právnych úkonov v novej odbornej literatúre, ktorá vymedzuje štyri predpoklady odporovateľnosti. Prvým predpokladom je existencia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. Druhým

predpokladom je platný právny úkon medzi dlžníkom a treťou osobou, resp. urobený v prospech tretej osoby. Tretím predpokladom je ukracujúca (in fraudem creditoris) povaha daného právneho úkonu, ide teda o úkon, ktorý dlžník urobil s úmyslom ukrátiť veriteľa v možnosti uspokojiť sa z majetku dlžníka, keďže v dôsledku daného právneho úkonu došlo k reálnemu (kvantifikovateľnému) úbytku v majetkovej sfére dlžníka do miery, že ostávajúci majetok dlžníka nepostačuje na uspokojenie veriteľa. Ukracujúci charakter právneho úkonu sa posudzuje v čase odporovania právneho úkonu, a nie ku dňu jeho urobenia. Sporná ostáva možnosť odporovať tzv. ekvivalentným právnym úkonom (teda takým, keď dochádza k poskytnutiu primeraného protiplnenia), pri ktorých - aspoň na prvý pohľad - nedochádza k zníženiu majetku dlžníka, len k zmene jeho štruktúry. V prípade odplatných, ekvivalentných právnych úkonov je potrebné individuálne posudzovať skutkové okolnosti prípadu a skúmať skutočné dopady tohto právneho úkonu na majetkovú sféru dlžníka a možnosť veriteľa vymôcť pohľadávku. Štvrtým predpokladom sú osobitné subjektívne predpoklady na strane tretej osoby, s ktorou bol daný právny úkon urobený, resp. ktorá mala z právneho úkonu prospech. (KRIŽAN, Martin. § 42b [Forma a účinky uplatnenia odporu]. In: DUFALOVÁ, Lenka a kol. Občiansky zákonník. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2025, s. 121-122.).

16.2. Súčasná právna teória tak vymedzuje možnosť odporovať ekvivalentný právny úkon za spornú a jej posudzovanie ponecháva na skúmanie individuálnych skutkových okolností a skutočných dopadov odporovaného právneho úkonu na majetkovú sféru dlžníka a možnosť veriteľa vymôcť pohľadávku - tak, ako tomu bolo aj v posudzovanej veci, keď súdy nižších inštancií - z aspektu skutočných dopadov odporovaného právneho úkonu na majetkovú sféru dlžníka a možnosť veriteľa vymôcť pohľadávku - dospeli k záveru, že uzavretím kúpnej zmluvy nedošlo k takému zmenšeniu majetku dlžníka, ktoré by malo za následok ukrátenie uspokojenia pohľadávky žalobcu; naopak, mali za preukázané, že za prevádzanú nehnuteľnosť bolo poskytnuté reálne a ekonomicky ekvivalentné protiplnenie, pričom časť kúpnej ceny bola použitá priamo na úhradu záväzkov dlžníka voči žalobcovi. Zároveň nedošlo ani k zániku zabezpečenia pohľadávky žalobcu, keďže jeho záložné právo k predmetnej nehnuteľnosti zostalo zachované.

17. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu, ktorým namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.